

RAPORLAMA DÖNEMİNDEN SONRAKİ OLAYLARIN İNCELENMESİ: PAYLARI BORSADA İŞLEM GÖREN İŞLETMELER ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA*

Dr. Zehra ÖZDEMİR**

Prof.Dr. Başak ATAMAN GÖKÇEN***

Muhasebe Bilim
Dünyası Dergisi
Eylül 2015; 17 (3): 437-466

ÖZ

Bu çalışmanın amacı Türkiye’de 2009-2013 yılları arasında payları borsada işlem gören reel sektör işletmelerinin raporlama döneminden sonra ortaya çıkan olay açıklamalarına ilişkin durum tespiti yapmaktır. Bu bağlamda içerik analizi tekniği kullanılarak payları borsada işlem gören reel sektör işletmelerinin finansal tablolar seti ve dipnotları ile bağımsız denetim raporları incelenmiştir. Araştırmada işletmelerin beş yıl boyunca en fazla; bağlı ortaklık, iştirak ve diğer ilişkili taraflara ilişkin açıklamalar ile finansal tabloların onaylanması ve yayımlanması ile ilgili açıklamalara yer verdikleri görülmüştür. Ayrıca araştırmada yer alan işletmelerin konsolide finansal tabloları raporlama döneminden sonra ortalama 77 günde, bireysel finansal tabloları ise 66 günde yayımladıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar, Türkiye Finansal Raporlama Standartları, Payları Borsada İşlem Gören İşletmeler

JEL Sınıflandırması: M40, M41, M49

AN EXAMINATION OF SUBSEQUENT EVENTS: A STUDY OF THE COMPANIES TRADED ON THE STOCK EXCHANGE

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the situation of subsequent event disclosures between years 2009 and 2013 for public real sector companies

* Makale gönderim tarihi: 06.04.2015; kabul tarihi: 30.06.2015

Bu çalışma Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde hazırlanmış olan “Raporlama Döneminden Sonraki Olayların Türkiye Muhasebe Standartları ve Türkiye Denetim Standartları Açısından İncelenmesi, Payları Borsada İşlem Gören İşletmelerde Analizi ve Bir Anket Çalışması” başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

** almaliiozdemir.zehra@yahoo.com

*** Marmara Üniversitesi İşletme Fakültesi, bataman@marmara.edu.tr

which operates in Turkey. Within this context, set of financial statements and disclosures of public real sector companies are examined via content analysis method. In this study, it is observed that majority of the subsequent events disclosed by companies throughout 5 years is consist of subsidiaries, affiliates and other related party explanation by the companies. In addition, average publication period for consolidated financial statement and individual financial statements determined respectively as 77 days and 66 days after the financial statement date.

Keywords: Subsequent Events, Turkish Financial Reporting Standards

JEL Classification: M40, M41, M4

1. GİRİŞ

Finansal raporlama, işletmeler ile ilgili taraflara faydalı ve güvenilir bilgi sağlamayı amaçlayan kapsamlı bir süreçtir. Bu sürecin en önemli parçası finansal tablolarıdır. Finansal tabloların hazırlanması belirli bir zamanı kapsamaktadır. Finansal raporlar hazırlandığı döneme bağlı olarak genellikle bir yılı temsil eden dönemsel raporlar ve genellikle çeyrek dönemlerden oluşan ara dönem finansal raporlar olarak ayrılmabilmektedir. Ancak yaygın olarak kullanılan raporlama süresi finansal yıl olarak adlandırılan bir yıldır. İşletmelerin raporlama tarihi de bu bir yıllık raporlama döneminin son günü olarak belirlenmektedir. Finansal tablolar bir yıllık dönemin sonunda işletmenin finansal durumunu ve faaliyet sonuçlarını yansıtacak biçimde düzenlenmektedir. Ancak raporlama tarihi itibariyle düzenlenen finansal tabloların düzeltme ve değerlendirme işlemlerinin yapılması, denetlenmesi, onaylanması ve yayımlanması raporlama tarihinden sonraki bir zaman dilimi içerisinde tamamlanmaktadır. Raporlama döneminden sonra işletmenin finansal durumunu etkileyebilecek ve finansal tablo kullanıcılarının kararlarını değiştirebilecek derecede önemli çeşitli olaylar yaşanabilmektedir.

Uluslararası Muhasebe Standartları/ Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nda (UMS/UFRS) raporlama döneminden sonra meydana gelebilecek olayların zaman çerçevesi, raporlama tarihinden başlayarak finansal tabloların işletme yönetimi tarafından onaylanma tarihine dek sınırlandırılmaktadır. Türkiye Muhasebe Standardı 10 - Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar (TMS 10), bilanço tarihi ile finansal tabloların onaylandığı tarih arasında işletme lehine veya aleyhine ortaya çıkan olayların muhasebeleştirilmesinde ve dipnotlarda yapılacak açıklamalarda kullanılmaktadır. Söz konusu kılavuzda raporlama tarihinden sonra gerçekleşen olaylar düzeltme gerektiren ve düzelt-

me gerektirmeyen olaylar olarak ikiye ayrılmaktadır (Kirk 2005, 259).

Düzeltilme gerektiren olaylar; raporlama tarihinde olayın var olduğuna ilişkin kanıtın mevcut olduğu durumlardır. Aşağıda yer alan olaylar raporlama döneminden sonra gerçekleşen ancak raporlama tarihinde mevcut olduğuna ilişkin işletmede kanıtların mevcut olduğu olaylara örnek teşkil etmektedir.

- Sonuçlanan davalar için ayrılan karşılıklar,
- Varlıklarda ve stoklarda değer düşüklüğü,
- Belirli hale gelen varlık maliyet veya gelirleri,
- Belirli hale gelen ikramiye ve kar payları,
- Ortaya çıkan hata ve hileler (TMS 10, md.9).

Düzeltilme gerektirmeyen olaylar ise; raporlama tarihinden sonra olayın gerçekleştiğine ilişkin belirtilerin mevcut olduğu durumlardır. Örneğin;

- Önemli bir bağlı ortaklığın elden çıkarılması veya önemli bir birleşme gerçekleştirilmesi,
- Bir faaliyetin durdurulmasına ilişkin bir planın duyurulması, durdurulan faaliyetler ile ilgili olarak varlıkların elden çıkarılması veya borçların tasfiyesi ile bunlara ilişkin işletmeyi bağlayıcı anlaşmalar yapılması,
- Önemli varlık alımı ve elden çıkarılması, önemli varlıkların devletçe kamulaştırılması veya istimlak edilmesi,
- Önemli bir faaliyet biriminin yangın sonucu tahrip olması,
- Önemli bir yeniden yapılandırma planının duyurulması veya uygulanmaya başlanması,
- Önemli tutarda hisse senedi işlemleri yapılması,
- Varlık fiyatlarında veya döviz kurlarında olağan dışı büyüklükte değişikliklerin olması,
- İşletmenin cari ve ertelenmiş vergi alacakları ile borçları üzerinde önemli etkisi olan yeni vergi düzenlemelerinin yapılması veya vergi oranlarının değişmesi ya da bu şekilde bir vergi kanunu çıkarılacağına duyurulması,
- Önemli bir garantinin verilmesi gibi, önemli taahhütlere veya önemli koşullu borçlara girilmesi,

- Tamamen raporlama tarihinden sonra gerçekleşen olaylardan kaynaklanan önemli bir davanın başlaması (TMS10, md.22).

Hem muhasebe standartları hem denetim standartları (Uluslararası Denetim Standardı 560 – Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar) düzenleyici otoriteleri tarafından bir standart haline getirilen bu konu muhasebe bilgi sisteminin tüm tarafları açısından önemlidir. Bu çalışmada Türkiye’de 2009-2013 yılları arasında payları borsada işlem gören reel sektör işletmelerinin raporlama döneminden sonra ortaya çıkan olay açıklamalarına ilişkin durum tespiti yapmak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda öncelikle raporlama döneminden sonraki olaylar standardı açıklamalarına finansal tablo dipnotlarında yer veren ve yer vermeyen işletmeler tespit edilmiştir. Daha sonra kullanılan standart başlığına ilişkin farklı ifadelerin kullanım sıklığı belirlenmiştir. Raporlama döneminden sonra sınırsız biçimde gerçekleşebilme ihtimaline sahip olaylar incelenen işletmelerin bağımsız denetim raporlarında sınırlandırılmaya çalışılmıştır. Bu nedenle belirlenen olayların ortak noktaları tespit edilerek 18 başlık altında toplanarak olayların gerçekleşme sıklığı ortaya konmuştur. Son olarak raporlama döneminden sonraki olaylar finansal yıl sonundan finansal raporların onaylanma tarihine kadar gerçekleşen olayları kapsadığından ortalama bir onay tarihi hesaplanarak raporlama döneminden sonraki olayların ortalama gerçekleşme süresi saptanmıştır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Raporlama döneminden sonraki olaylara ilişkin Türkiye’de yapılan bilimsel çalışmaların TMS 10 kapsamında tanımlar, muhasebeleştirme ve açıklamalar üzerinde durduğu görülmektedir (Pamukçu ve Pamukçu 2009; Yükçü ve Yaşar 2013; Gönen ve Kutay 2013). Yabancı literatür incelendiğinde ise raporlama döneminden sonraki olayların denetimi ile ilgili çalışmalara ağırlık verildiği görülmekle birlikte bu çalışmalarda konu üzerinde yapılan bilimsel çalışma sayısının azlığına değinilmiştir (Chung vd. 2012; Jeffrey ve Janvrin 2007). Aşağıda öncelikle TMS 10/UMS 10 üzerinde yoğunlaşan çalışmalara daha sonra denetim alanında yapılan çalışmalara yer verilmektedir.

Yılmaz ve Sarı (2013) yaptıkları araştırmada Borsa İstanbul 100 endeksinde işlem gören işletmelerin 2011 yılı sonunda yayımladıkları raporlama döneminden sonraki olay açıklamalarını incelemişlerdir. Araştırma kapsamındaki işletmelerin %63’ünün raporlama dönemi sonrasındaki olaylara dipnotlarında yer verdiği ancak %37’sinin bu konuda herhangi bir açıklama yapmadığı tespit edilmiştir. İşletme başına ortalama 2,7 açıklama çeşidi belirlenmiştir. En çok açıklama yapılan

konuların başında %21 ile iştiraklere veya bağlı ortaklıklara ilişkin açıklamalar gelmiştir. İştirak/bağlı ortaklıklara ilişkin açıklamalardan sonra ise menkul kıymetler (%7), maddi duran varlıklar (%7), sermaye (%6) ve yatırım indirimi (%5) konularına ilişkin açıklamaların yer aldığı ifade edilmiştir.

Giacosa (2012) yaptığı çalışmada İtalya Borsası FTSE endeksinde yer alan ve tüketim malları sektöründe faaliyet gösteren 45 işletmede 2010 yılı finansal tablolarında UMS 10 tarafından gerekli görülen açıklama seviyesi ve yapısı hakkında bilgi elde etmeyi amaçlamıştır. Yazar, UMS 10'un gerekli gördüğü açıklamaları sınıflandırmış ve işletmelerin tümünün finansal tabloların onaylanma tarihini ve finansal tabloları onaylayan organı açıkladığını ortaya koymuştur. Ayrıca işletmelerin %75'inin raporlama döneminden sonra meydana gelen olayların finansal tablolara etkisini açıkladığı görülmüştür.

Chung vd. (2012) psikoloji ve davranışsal muhasebe literatürünü birleştirerek raporlama döneminden sonraki olaylara ilişkin denetim prosedürlerinin etkililiği üzerindeki faktörlere ilişkin bir model geliştirmiştir. Çalışmada Amerikan Menkul Kıymetler Borsası (SEC) tarafından yayımlanan düzenlemeler ve Amerikan Kamu Kurumları Muhasebe Gözetim Kurumu (PCAOB) denetim raporlarından raporlama döneminden sonraki olaylar ile ilgili olanlar analiz edilmiştir. PCAOB denetim raporlarının yaklaşık üçte biri raporlama döneminden sonraki olaylar ile ilgili eksiklikleri belgelemiştir. Analiz, henüz ortaya çıkarılmamış yani yanlış çözümlenmiş raporlama döneminden sonraki olayların sıklığına ve yapısına da bir bakış açısı sağlamıştır. Bu çalışmadaki model raporlama döneminden sonraki olayların denetim unsurlarına odaklanarak Janvrin ve Jeffrey'in çalışmasında yöneltilen sorularla bir kombinasyon oluşturularak gelecekteki araştırmalar için çok sayıda araştırma sorusu ortaya koymuştur. Sonuç olarak bu çalışma raporlama döneminden sonraki olay denetiminin önemini göstermekle birlikte mesleki yargı kullanılırken dikkat gerektiren karmaşık bir süreç olduğunu ortaya koymuştur.

Jeffrey ve Janvrin (2007) gerçekleştirdikleri çalışmaya SEC'in bilanço tarihi ve finansal tabloların kamuya açıklanma tarihi arasındaki süreyi kısaltmasının sebep olduğunu belirtmişlerdir. Sürenin kısaltmasının raporlama döneminden sonraki olaylara ilişkin denetim kanıtının erişilebilirliğinin azalmasına yol açabileceğini ifade etmişlerdir. Denetçilerin raporlama döneminden sonraki olay kanıtlarını önemli olarak algıladıklarını doğrulamak, kanıtları arama çalışmalarında izledikleri süreci anlamak ve bu süreci etkileyen faktörleri incelemek amacıyla

bağımsız denetçilere anket uygulanmıştır. Araştırma sonuçları raporlama döneminden sonraki olay kanıtlarının denetimde önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

3. ARAŞTIRMA

3.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı Türkiye’de 2009-2013 yılları arasında payları borsada işlem gören reel sektör işletmelerinin raporlama döneminden sonra ortaya çıkan olay açıklamalarına ilişkin durum tespiti yapmaktır. Bu bağlamda içerik analizi tekniği kullanılarak payları borsada işlem gören reel sektör şirketlerinin finansal tablolar seti ve dipnotları ile bağımsız denetim raporları incelenmiştir.

3.2. Araştırmanın Kapsamı

Yatırımcılar fonlarını ağırlıklı olarak payları borsada işlem gören işletmelerde değerlendirmektedir. Bu nedenle payları borsada işlem gören işletmelerin raporlama döneminden sonra yaptıkları açıklamalar yatırımcıların alacakları kararlarda rasyonel olabilecekleri sağlıklı bir zemin oluşturma açısından önemlidir. Ayrıca söz konusu işletmeler Türkiye’deki diğer işletmelere görece daha kurumsal ve daha sağlıklı finansal raporlama sistemlerine sahiptir. Bu bağlamda, payları borsada işlem gören işletmelerin raporlama döneminden sonraki olaylara ilişkin açıklamalarının incelenmesi finansal bilgi kullanıcılarına önemli bilgiler sağlanmaktadır.

2009, 2010, 2011, 2012 ve 2013 yıllarına ilişkin olarak 5 yıl boyunca hisse senetleri borsada devamlı işlem gören finans sektörü dışında faaliyet gösteren işletmeler araştırmanın ana kütleliğini oluşturmaktadır. Bu işletmelerin sayısı 191 adettir. Araştırmada verilerin değerlendirilmesi aşamasında birliğin sağlanması amacıyla payları borsada işlem görmesine rağmen finans sektörü işletmeleri (bankalar, özel finans kurumları, finansal kiralama ve factoring şirketleri, holdingler, aracı kurumlar, gayrimenkul yatırım ortaklıkları, menkul kıymet yatırım ortaklıkları) kapsam dışında tutulmuştur. Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) internet sitesinden elde edilen bilgilere göre payları borsada işlem gören toplam işletme sayısı 2014 yılı Şubat ayı itibariyle 421 adettir (SPK, 2014). 125 adet işletme finans sektöründe faaliyet göstermekte olduğundan kapsam dışında tutulmuştur. Geriye kalan 296 adet işletmeden 105 tanesi araştırmanın kapsadığı 5 yıl boyunca devamlı olarak borsada işlem görmediği için kapsama alınmamıştır. Kapsama dahil edilen 191 adet işletmenin listesi EK 1’de sunulmuştur.

3.3. Araştırmanın Metodolojisi

Araştırmada finans sektörü dışında payları borsada işlem gören işletmelerin raporlama döneminden sonra yaptıkları açıklamaları yıllara ve sektörler göre sınıflandırmak, dipnotlarda kullandıkları ifade biçimlerini tespit etmek, finansal tablo zamanlılığına ilişkin ortalama bir süre hesaplayabilmek amacıyla içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Sosyal bilimler alanında sıklıkla kullanılan içerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla kitap, kitap bölümü, mektup, tarihsel dokümanlar, gazete başlıkları ve yazıları gibi bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir teknik olarak tanımlanabilir (Tavşancıl ve Aslan 2001, 15).

Gerekli verileri toplamak amacıyla, öncelikle araştırma kapsamındaki tüm işletmelerin bağımsız denetimden geçmiş finansal tabloları ve dipnotları ile bağımsız denetim raporları elde edilmiştir. Şirketlerin finansal tablo ve dipnotları ile bağımsız denetim raporlarına Kamuyu Aydınlatma Platformu resmi ağ sayfasından (www.kap.gov.tr, 2014) yararlanılarak temin edilmiştir. Araştırma kapsamında kullanılan verilerin başlangıç yılı olarak 2009 yılının seçilmesi KAP’da geriye dönük veri araştırması yapıldığında en eski verilerin 2009 yılına ait olmasıdır. Araştırmanın başladığı tarihte en güncel yayınlanan finansal tablolar 2013 yılı sonuna ait olduğu için yıl araştırma verilerinin sonlandığı yıl olarak 2013 yılı seçilmiştir.

3.4. Araştırmanın Bulguları

Araştırmada kullanılan veri setindeki 191 adet işletmenin Borsa İstanbul tarafından işletmelerin ürün özelliklerine göre oluşturulan sektörler göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Borsa İstanbul tarafından yapılan sınıflandırmada bulunan finansal kuruluşlar araştırmada kapsam dışı tutulduğundan dağılımda yer almamaktadır.

Tablo 1. İşletmelerin Sektöre Göre Dağılımı

Sektör	Frekans	Yüzde
İmalat Sanayi	140	73,3
Toptan ve Perakende Ticaret, Otel ve Lokantalar	18	9,42
Teknoloji	13	7
Madencilik	6	3,2
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	6	3,2
Elektrik, Gaz ve Su	4	2,1
İnşaat ve Bayındırlık	2	1,04
Eğitim, Sağlık, Spor ve Diğer Sosyal Hizmetler	1	0,05
Gayrimenkul Faaliyetleri	1	0,05
Toplam	191	100,0

Tablo 1’de görüldüğü üzere faaliyette buldukları sektör açısından 8 başlık altında toplanan araştırma kapsamındaki işletmelerin %73,3 gibi büyük bir çoğunluğu imalat sanayi sektöründe yer almaktadır. İmalat sektörü dışında kalan işletmelerin yüzdeleri 9,42 ve 0,05 arasında değişmektedir.

3.4.1. Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar Standardı Kullanımı

İşletmelerin bağımsız denetim raporlarında raporlama döneminden sonraki olaylar standardına ilişkin açıklamalara yer verip vermediği bu kısımda incelenmektedir. Böylece payları borsada işlem gören işletmelerin TMS 10 standardında düzeltme gerektirmeyen olaylara yönelik düzenlemeleri finansal tablolar setine ne derece yansıttığı tespit edilmektedir.

İşletmelerden bir kısmı finansal bilgi sunumunda UMS/UFRS setinde yer alan tüm standartlara yer vermekte ve standardın finansal tablolarına herhangi bir etkisi olmasa bile etkisi olmadığına dair açıklama yapmaktadır. İşletmelerden bir kısmı ise standardın herhangi bir etkisi olmadığı durumda standarda dipnotlarda hiç yer vermemeyi tercih etmektedir. Ancak her iki durum da standardın finansal tablolar üzerinde etkisi olmadığı anlamına gelmektedir. Bu nedenle bu kısımda yapılan incelemede standarda hiç yer vermeyen ve standarda yer vererek raporlama döneminden sonraki olay gerçekleşmediğini açıklayan işletmeler aynı kategoride ele alınmaktadır.

Bu kısımda elde edilen bulgular 2 kategoriye ayrılabilir.

Dipnota yer veren işletmeler: Bağımsız denetim raporunda dipnotlar bölümünde Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar başlığı altında standarda ilişkin açıklama yapan işletmeler olarak tanımlanabilir.

Dipnota yer vermeyen işletmeler: Bağımsız denetim raporunda dipnotlar bölümünde Raporlama Döneminden Sonraki Olaylara yönelik herhangi bir açıklama yapmayan veya Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar başlığı altında herhangi bir olay açıklaması yapmadan “*Raporlama döneminden sonraki olay yoktur*” biçiminde ifade kullanan işletmeler bu kategoride yer almaktadır.

Tablo 2. Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar Standardı Kullanımının Yıllara Göre Dağılımı

Sektör	2009		2010		2011		2012		2013	
	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-
Eğitim, Sağlık, Spor ve Diğer Sosyal Hizmetler	0	1	0	1	1	0	0	1	1	0
Elektrik, Gaz ve Su	3	1	3	1	3	1	3	1	4	0
Gayrimenkul Faaliyetleri	0	1	1	0	1	0	1	0	0	1
İmalat Sanayi	90	50	81	59	66	74	82	58	72	68
İnşaat ve Bayındırlık	2	0	2	0	2	0	2	0	1	1
Madencilik	6	0	6	0	4	2	2	4	6	0
Teknoloji	6	7	5	8	7	6	5	8	5	8
Toptan ve Perakende Ticaret, Otel ve Lokantalar	11	7	10	8	7	11	8	10	7	11
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	5	1	4	2	4	2	4	2	4	2
Genel Toplam	123	68	112	79	95	96	107	84	100	91

(Tabloda + işareti dipnota yer verenler, - işareti dipnota yer vermeyenler anlamına gelmektedir.)

Tablo 2.'de örnekleme yer alan 191 işletmenin ait oldukları sektörler ve yıllar itibariyle raporlama döneminden sonraki olaylar standardına yer verip vermediği görülmektedir. Raporlama döneminden sonraki olaylar standardına en çok yer verilen yıl 2009 yılı iken, en az yer verilen yıl 2013 yılıdır.

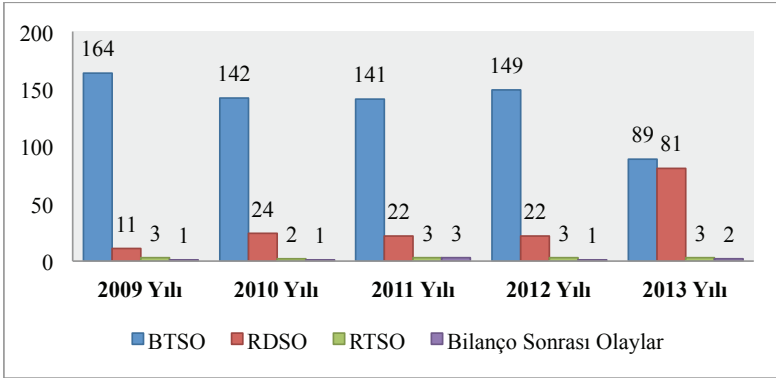
3.4.2. Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar Standardı İfade Biçimi

TMS 10 muhasebe literatüründe farklı ifadeler ile yer almaktadır. Literatürdeki bu farklılığın uygulamada finansal raporlara da yansıdığı görülmektedir. Standarda yer veren işletmeler incelendiğinde standarda ilişkin dipnot başlığının farklı şekillerde ifade edildiği tespit edilmiştir.

“Bilanço tarihinden sonraki olaylar”, “Bilanço tarihinden sonra ortaya çıkan hususlar”, “Bilanço tarihinden sonraki olay”, “Finansal durum tablosu tarihinden sonraki olaylar”, “Finansal tabloları önemli ölçüde etkileyen ya da finansal tabloların açık, yorumlanabilir ve anlaşılabilir olması açısından açıklanması gereken diğer hususlar ve bilanço tarihinden sonraki olaylar” başlıkları BTSO, “Raporlama döneminden sonraki

olaylar” RDSO ve “Raporlama tarihinden sonraki olaylar” RTSO biçiminde kodlandıktan sonra Şekil 1’de yer alan yıllara göre dağılım elde edilmiştir.

Söz konusu ifadelerin kullanımının yıllara göre dağılımında 5 yıl boyunca ağırlıklı olarak “Bilanço Tarihinden Sonraki Olaylar” ifadesinin kullanıldığı görülmektedir. Ancak 2013 yılında bu ağırlığın 2009, 2010, 2011 ve 2012 yıllarına kıyasla ilk 4 yılın ortalama bu ifadeyi kullanımı %85,75 oranından %50’ye düştüğü görülmektedir. 2013 yılında “Bilanço Tarihinden Sonraki Olaylar” ifadesi oranına oldukça yakın bir oranda %46’lık ağırlıkta “Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar” ifadesinin kullanılmaya başlandığı belirlenmiştir. Anlam açısından herhangi bir farklılık arz etmeyen her iki ifade Kamu Gözetim Kurumu’nun resmi internet sitesinde “Raporlama Döneminden (Bilanço Tarihinden) Sonraki Olaylar” şeklinde yer almaktadır.

Grafik 1. TMS 10’un İfade Biçimlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Standardın ilk 4 yıl Bilanço Tarihinden Sonraki Olaylar ifadesi ile kullanımı yaygınlığı ve 2013 yılında kullanımın Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar ifadesiyle neredeyse başabaş konuma geldiği Grafik 1’de görülmektedir.

3.4.3. Raporlama Döneminden Sonraki Olaylara İlişkin Açıklamaların Sınıflandırılması

Raporlama döneminden sonraki olaylar muhasebe anakütlesi içinde sınırsız sayıda gerçekleşebilir. TMS 10’da tüm bu olaylara yer verilememekle birlikte raporlama döneminden sonra gerçekleşmesi halinde özellik arz eden hususlar ele alınmıştır.

Araştırmada söz konusu açıklamalar sınıflandırılırken olayların ortak noktaları saptanarak bir başlık altında toplanmaya çalışılmıştır. Bu

sınıflandırma yapılırken Yılmaz ve Sarı'nın 2009 yılını içeren raporlama döneminden sonraki olaylar sınıflandırmasından faydalanılmıştır. Bu çalışmada raporlama döneminden sonraki olaylar 18 başlık altında sınırlandırılmıştır. Söz konusu olaylara ilişkin sınıflandırma EK 2'de yer almaktadır. Örneğin bağlı ortaklık/iştirak sermaye artırımını, ilişkili taraflarda teminat, kefalet, rehin, ipotek, ilişkili taraflardan alacaklar/ ilişkili taraflara borçlar, ilişkili taraflara ilişkin açıklamalar, iştirak/bağlı ortaklık edinimi, iştirak/bağlı ortaklık hisse artışı, iştirak/bağlı ortaklık birleşmesi, iştirak/bağlı ortaklık faaliyetlerinin durdurulması/tasfiye/ iflas olayları bağlı ortaklık, iştirak ve diğer ilişkili taraflara ilişkin açıklamalar başlığı altında birleştirilmiştir.

Tablo 3. Raporlama Döneminden Sonraki Olaylara İlişkin Açıklamaların Yıllara Göre Frekans Dağılımı

Açıklamanın Türü	2009	2010	2011	2012	2013	Toplam
Bağlı ortaklık, iştirak ve diğer ilişkili taraflara ilişkin açıklamalar	39	28	37	31	28	163
Finansal tabloların onaylanması ve yayımlanması ile ilgili açıklamalar	44	36	30	29	24	163
İnsan kaynaklarına ilişkin açıklamalar	41	33	34	32	17	157
Sermaye ile ilgili açıklamalar	19	12	19	21	9	80
Menkul kıymetler ile ilgili açıklamalar	12	15	11	25	11	74
Sözleşmelere ilişkin açıklamalar	11	10	16	16	9	62
Faaliyetlere yönelik stratejik kararlara ilişkin açıklamalar	17	13	8	11	7	56
Varlıklara ilişkin açıklamalar	10	17	10	10	5	52
Birleşme-Bölünme ile ilgili açıklamalar	13	7	10	9	2	41
Davalara ilişkin açıklamalar	11	5	3	7	7	33
Yatırımlara ilişkin açıklamalar	11	12	6	0	2	31
Kur değişimine ilişkin açıklamalar	1	0	1	1	18	21
Mevzuata ilişkin açıklamalar	1	5	1	3	1	11
Kar dağıtımına ilişkin açıklamalar	4	0	3	2	2	11
Genel kurul toplantı kararlarına ilişkin açıklamalar	1	3	1	0	0	5
Kurumsal yönetime ilişkin açıklamalar	1	1	0	2	1	5
Doğal afetlere ilişkin açıklamalar	1	1	1	1	0	4
Muhasebe politikalarına ilişkin açıklamalar	1	1	1	1	0	4
Genel Toplam	238	199	192	201	143	973

Raporlama döneminden sonra farklı türdeki olaylardan “Bağlı ortaklık, iştirak ve diğer ilişkili taraflara ilişkin açıklamalar” ve “Finansal tabloların onaylanması ve yayımlanmasına ilişkin açıklamalar” sayıca ilk sırada gelmektedir. TMS 10 Kamuya Açıklanacak Bilgiler bölümünde, finansal tabloların onay tarihi ile onayın hangi işletme organı tarafından yapıldığına ilişkin bilgilerin ve yayım sonrası varsa finansal tabloları değiştirme yetkisi olan ortak veya diğer tarafların açıklanması gerektiğine yer verilmektedir. Dolayısıyla standartta açıklanma zorunluluğu getirilmiş bir bilgi ile muhasebe evreninde sınırsız sayıda olaylardan biri olan bağlı ortaklık, iştirak ve diğer ilişkili taraflara ilişkin açıklamaların aynı oranda yapılması anlamlıdır. TMS 10’da düzeltme gerektirmeyen olaylara ilişkin örnekler sıralanırken raporlama döneminden sonra önemli bir bağlı ortaklığın elden çıkarılması örneğine yer verilerek konuya değinilmiştir. Ancak incelenen bağımsız denetim raporlarında bağlı ortaklık, iştirak ve diğer ilişkili taraflara ilişkin meydana gelen olayların elden çıkarmanın yanı sıra çok çeşitli açıklamalar yapıldığı görülmüştür.

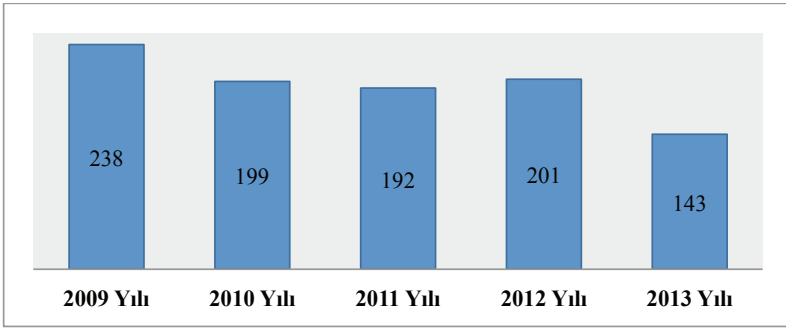
Aynı sayıda açıklanan bu iki olay türünden sonra ikinci sırada insan kaynaklarına ilişkin açıklamalar gelmektedir. İnsan kaynaklarına ilişkin açıklamalar içerisinde kıdem tazminatı tavanı değişikliğine ilişkin açıklama yapan işletmelerin her yıl bu açıklamayı yapması dikkat çekici bir sonuçtur. Bu işletmeler 31 Aralık 200x ve 1 Ocak 200(x+1) şeklinde dönem sonu ve dönem başı kıdem tazminatı tavan rakamlarını açıklayarak değişikliğe yer vermektedir. Raporlama döneminden sonra gerçekleşen toplu iş görüşmeleri, üst düzey yönetici değişikliği, çalışanların sözleşmelerinin toplu feshi, grev, lokavt gibi olaylar da insan kaynakları ile ilgili diğer açıklamalardır.

İşletmelerin en az sayıda açıklama yaptığı hususlar ise “Doğal afetler” ile “Muhasebe politikaları”na ilişkin açıklamalardır. Doğal afetlerin gerçekleşme olasılığı diğer olaylara göre daha düşük olduğundan olağandışı durumlarda yer verilebilecek bu açıklamaya en az sayıda yer verilmesi beklenen bir durumdur. Muhasebenin tutarlılığı ilkesine göre bir işletmenin seçtiği muhasebe politikasının birbirini izleyen dönemlerde de kullanılması beklenmektedir. İşletmeler ancak geçerli bir sebep olduğunda politikalarda değişikliğe giderek açıklama yapmaktadır. Buna göre muhasebe politikalarında değişikliğe gidilmesi de nadir rastlanan bir durum olarak belirlenmiştir. Her iki sınıflamada da yalnızca dörder açıklama yapıldığı tespit edilmiştir.

Ayrıca raporlama döneminden sonraki olay türlerinin yıllara dağılımını incelendiğinde kur değişimlerine ilişkin açıklamaların %85’inin

2013 yılında yapıldığı görülmektedir. 2013 yılında yapılan açıklamaların bilanço tarihinde, yayınlanma tarihinde, bilanço tarihinden yayınlanma tarihine kadar oluşan kur etkisi ve/veya bilanço tarihinde ve yayınlanma tarihinde oluşan döviz kurları olduğu belirlenmiştir. Ayrıca TMS 10'da varlık fiyatlarında veya döviz kurlarında raporlama döneminden sonra olağan dışı büyüklükte değişikliklerin olması durumunda açıklama yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Tablo 3'de görüldüğü üzere 2009 yılından 2013 yılı sonuna dek toplam 973 adet olay gerçekleşmiştir. Açıklanan olay sayısı yıllık ortalama 195 adet olarak hesaplanmıştır. Böylece her işletme tarafından her yıl yaklaşık bir olay açıklaması yapıldığı sonucuna ulaşılabilir.

Grafik 2. Raporlama Döneminden Sonraki Olay Açıklamalarının Yıllara Göre Dağılımı

Grafik 2'de olayların 5 yıllık dağılımı incelendiğinde en fazla raporlama döneminden sonra olay açıklaması yapılan yıl 2009 yılı iken en az olay açıklaması 2013 yılında yapıldığı belirlenmiştir. 2009 yılından 2013 yılına ilerlendiğinde raporlama döneminden sonraki olay açıklamalarında belirlenen bu düşüşün payları borsada işlem gören işletmelerin finansal tabloların kamuya açıklanma sürelerinin ve dolayısıyla onay için işletmelere tanınan sürelerin kısalmasından kaynaklandığı sonucuna varılabilir. 30.12.2012 tarih ve 28513 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile getirilen yeniliklere uyum sağlanmasını amaçlayan SPK'nın II-14.1 sayılı Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği ile getirilen yıllık ve ara dönem finansal raporların kamuya açıklanmasında uyulacak süreler kısaltılmıştır. Buna göre 2013 yılından önce Seri:XI, No:29 sayılı Sermaye Piyasasında Muhasebe Standartları Hakkında Tebliğ hükümleri çerçevesinde işletmeler, yıllık finansal raporlarıyla bunlara ilişkin ba-

ğimsiz denetim raporlarını, konsolide finansal tablo hazırlama yükümlülüğünün bulunduğu durumlarda, hesap dönemlerinin bitimini izleyen on dört hafta içinde; konsolide finansal tablo hazırlama yükümlülüğü bulunmayanlar ise on hafta içinde SPK'na ve ilgili borsaya bildirmek zorunluluğuna uygun biçimde raporlama yapmaktaydılar. Ancak yeni düzenleme ile söz konusu süreler getirilen kısaltma doğrultusunda halka açık işletmelerin yıllık konsolide finansal raporları için 70 gün ve bireysel finansal raporları için 60 gün olarak değiştirilmiştir. Sürelerdeki kısalma raporlama döneminden sonraki olayların çerçevesini sınırlandırmıştır. Grafik 2.'de görüldüğü gibi 2013 yılında raporlama döneminden sonraki olaylara ait açıklama sayısının diğer 4 yıla oranla ortalama %45 düşmesi bu yansımının etkisiyle açıklanabilir.

3.4.4. Finansal Tabloların Onaylanma Tarihi

Raporlama döneminden sonraki olaylar, raporlama tarihi ile finansal tabloların onaylanma tarihi arasındaki sürede ortaya çıkan olayları veya gelişmeleri kapsamaktadır (Örten vd. 2008, 116). TMS 10'un uygulandığı farklı ulusal sistemlerin farklı kurumsal yönetim yapıları bulunmaktadır (Alexander ve Archer 2009, 105). Bu nedenle finansal tabloların yayımı için onaylamaya yönelik süreçler; işletme yönetiminin yapısına ve finansal tabloların hazırlanması ve sonuçlandırılmasında dikkate alınan yasal düzenlemelere ve uygulamalara göre farklılık gösterebilmektedir (TMS 10, md.4). Ancak genel olarak, finansal tabloların yayımlanması kararı yönetim kurulu tarafından verildiği için yönetim kurulu tarafından finansal tabloların onaylandığı tarih, onaylanma tarihi olarak kabul edilir (Mirza, Orrell ve Holt 2011, 48). Araştırma veri setindeki işletmeler finansal tabloların onaylanma tarihini finansal durum tablosunun altında veya raporlama döneminden sonraki olaylar dipnotunun içeriğinde onaylanma tarihi, onaylayan organ ve finansal tabloları değiştirme yetkisine sahip organ ile birlikte belirtilmektedir.

Konsolide yıllık finansal tabloların raporlama döneminden itibaren 70 gün, bireysel finansal tabloların ise 60 gün içinde onaylanması gerekmektedir (SPK, 2013). Konsolide ve bireysel finansal tablolar için ayrı ayrı elde edilen tarihler Türkiye'de finansal raporların zamanlılığına işaret etmektedir. Araştırmanın bu kısmında 2009 ile 2013 yılları arasında payları borsada işlem gören finansal sektör dışındaki işletmelerin finansal tablolarının ortalama onay tarihi hesaplanmıştır. Finansal raporlar ortalama 72 gün içinde yayımlanmaktadır. Bu süre konsolide finansal tablolar için ortalama 77 gün, bireysel finansal tablolar için 66 gün olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4. Yıllara Göre Onay Tarihi Ortalaması (Gün)

Rapor Türü	2009	2010	2011	2012	2013
Konsolide	80	77	84	79	63
Bireysel	68	65	67	67	58
Toplam	74	72	77	74	61

Tablo 4’de 5 yıl boyunca finansal tablo raporlama zamanlılığı amacına uygun olduğu görülmektedir. Çünkü bu yıllar boyunca (2009, 2010, 2011 ve 2012 yılı) mevzuatta belirlenen konsolide finansal tabloların onaylanma süresi olan 98 gün ve bireysel finansal tablolar için 70 gün sürelerinin altında sürelerle yayımlama yapılmıştır. 2013 yılında da mevzuatta belirlenen konsolide finansal tabloların onaylanma süresi olan 70 gün ve bireysel finansal tablolar için 60 gün sürelerinin dışına çıkmadığı görülmektedir.

4. SONUÇ

UMS/UFERS finansal tabloların bir yıllık bir dönemi kapsamak üzere düzenlenmesi temeline dayanmaktadır. Söz konusu bir yıllık finansal dönem raporlama dönemi, raporlama döneminin son günü ise raporlama tarihi olarak adlandırılmaktadır. Raporlama tarihi itibarıyla düzenlenen finansal tabloların düzeltme ve değerlendirme işlemlerinin yapılması, denetlenmesi, onaylanması ve yayımlanması raporlama tarihinden sonraki bir zaman dilimi içerisinde tamamlanmaktadır. Bu zaman dilimi içerisinde gerçekleşen olaylar işletmenin ilişkili taraflarını ilgilendiren güncel bilgileri temsil etmektedir. Finansal tabloların temel amacı, işletmenin finansal performansını ortaya koymak ve ekonomik karar alıcılara faydalı bilgi sağlamaktır. Bu bağlamda raporlama tarihinden sonra gerçekleşen olayları yansıtan finansal tablo üretmek finansal bilgi sisteminin en önemli fonksiyonudur. TFRS seti içinde bu fonksiyona hizmet eden standart TMS 10 - Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar’dır.

TMS 10, finansal tabloların raporlama tarihi ile yetkili organlar tarafından onaylanma tarihi arasındaki süreçte gerçekleşen olaylara uygulanacak yaklaşımı ele almaktadır. Bu yaklaşım söz konusu zaman diliminde gerçekleşmesi koşulu ile, işletmenin lehine ya da aleyhine olan tüm olaylara uygulanmaktadır. Standarda göre söz konusu zaman diliminde gerçekleşen ancak raporlama tarihi itibarıyla olayın var olduğuna ilişkin kanıt içeren olayları finansal tablolarda düzeltme gerektiren olaylar olarak tanımlanmaktadır. Eğer ortaya çıkan olayın kökeni söz konusu raporlama dönemine dayanmaktaysa ilgili finansal tablo unsuru düzeltilmekte veya daha önce finansal tablolarda bulunmayan

yeni unsurların eklenmesi gerekmektedir. Ancak bazı olayların finansal raporlama tarihinde mevcut olmayıp tamamen bu tarihten sonra ancak onay tarihinden önce gerçekleştiği görülmektedir. Finansal tablolarda düzeltme gerektirmeyen olaylar olarak tanımlanan bu olaylar, etkileri tutar olarak finansal tablolara yansıtılmayan ancak finansal tablo kullanıcılarının kararlarını etkileyecek derecede önemli olması durumunda finansal tablo dipnotlarında açıklanması gereken olaylardır. Raporlama döneminden sonraki olaylar meydana gelme olasılığı açısından ele alındığında işletme faaliyetlerinin ve muhasebe evreninin tümüyle ilgili olabilecek neredeyse sınırsız bir ana kütleyle sahiptir.

Türkiye’de reel sektörde faaliyet gösteren işletmelerin raporlama döneminden sonraki olaylarına ilişkin durum tespiti yapılması amaçlanan bu çalışmada, 2009-2013 yılları arasında reel sektörde faaliyet gösteren 191 işletme üzerinde içerik analizi uygulanarak birçok saptama yapılmıştır. Araştırmada yer alan işletmelerin 5 yıl boyunca ortalama %56 oranında raporlama döneminden sonraki olaylar dipnotuna yer verdikleri görülmüştür. Raporlama döneminden sonraki olaylar standardına en çok yer verilen yıl 2009 yılı iken en az yer verilen yıl 2013 yılıdır. SPK’nın işletmelere tanınan kamuya açıklama sürelerinde kısaltma yapması raporlama döneminden sonraki olay çerçevesinin 2013 yılında daralmasına neden olmuştur.

Araştırmada yer alan işletmelerin bağımsız denetimden geçmiş finansal tablo dipnotlarında standart için farklı ifade biçimleri kullandıkları belirlenmiştir. İşletmelerin 5 yıl boyunca ağırlıklı olarak bilanço tarihinden sonraki olaylar ifadesini kullandıkları, ancak 2013 yılında bu ifade ile aynı oranda raporlama döneminden sonraki olaylar ifadesini de kullandıkları tespit edilmiştir.

Araştırmada yer alan işletmelerin bağımsız denetimden geçmiş finansal tablo dipnotlarında yer alan raporlama döneminden sonraki olaylar 18 başlık altında sınırlandırılmıştır. Araştırmada 5 yıl boyunca en fazla bağlı ortaklık, iştirak ve diğer ilişkili taraflara ilişkin açıklamalara ile finansal tabloların onaylanması ve yayımlanması ile ilgili açıklamalara yer verildiği görülmüştür. Finansal tabloları onaylandığı tarih ve onaylayan organ gibi bilgilerin finansal tablolarda yer alması TMS 10’a göre bir gerekliliktir. Standartta yer alan zorunlu bir uygulama ile eşit sayıda açıklama yapılan konunun bağlı ortaklık, iştirak ve diğer ilişkili taraflara ilişkin olması dikkat çekici bir sonuçtur. Doğal afet gibi olağandışı bir olaya ilişkin olayın raporlama döneminden sonra gerçekleşmesine ilişkin açıklamalar en az sayıdadır. Bununla birlikte muhasebe politikalarına ilişkin açıklamaların da en az sayıda yapılması mu-

hasebenin tutarlılığı ilkesine bağlı bir sonuç olarak ortaya çıkmaktadır.

Raporlama döneminden sonraki olaylar standardı ile elde edilen önemli bir bilgi de finansal tabloların zamanlılığına ilişkindir. Araştırmada yer alan işletmelerin konsolide finansal tabloları raporlama döneminden sonra ortalama 77 günde, bireysel finansal tabloları ise 66 günde yayımladıkları belirlenmiştir. Yıllara ilişkin inceleme yapıldığında ise 5 yıl boyunca hem konsolide hem de bireysel finansal tabloların zamanında yayımlandığı görülmüştür.

KAYNAKÇA

- Alexander, D. ve S. Archer. 2009. *International Accounting/Financial Reporting Standards Guide*, USA:CCH.
- Chung, Janne O.Y. vd. 2013. "The Auditor's Approach to Subsequent Events: Insights from the Academic Literature", *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 32 (1).
- Giacosa, Elisa. 2012. "Disclosures in Events After the Balance Sheet Date: A Study of Selected Italian Companies", *World Journal of Social Sciences*, 2 (5).
- Gönen, S. ve N. Kutay. 2013. "Finansal Tablo Kullanıcılarının Karar Almalarında TMS 10 Raporlama Döneminden (Bilanço Tarihinden) Sonraki Olayların Önemi", *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 3 (5).
- Janvrin, D.J. ve C.G. Jeffrey. 2007. "An Investigation of Auditor Perceptions about Subsequent Events and Factors That Influence This Audit Task", *Accounting Horizons*, 21 (3).
- Kamu Gözetimi Kurumu. TMS 10 - Raporlama Döneminden (Bilanço Tarihinden) Sonraki Olaylar, http://www.kgk.gov.tr/contents/files/TFRS_2014/TMS/TMS10.pdf, (Erişim Tarihi: 20.11.2014).
- Kirk, R.J. 2005. *International Financial Reporting Standards in Depth Volume 1: Theory and Practice*, First Publishing, UK: Elsevier.
- Mirza, Abbas Ali, M.Orrell. ve G.Holt. 2011. *IFRS Practical Implementation Guide and Workbook*, Third Edition, USA: John Wiley Sons Inc.
- Örten, R., H.Kaval. ve A.Karapınar. 2008. *Muhasebe- Finansal Raporlama Standartları: Uygulama ve Yorumları*, 2. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Pamukçu, F. ve N.Pamukçu. 2009. "Bilanço Tarihinden Sonraki Olaylar (TMS-10) ve Finansal Tablolara Etkileri", *Mali Çözüm Dergisi*, 91 (1).

Sermaye Piyasası Kurulu. 2013. “Borsada İşlem Gören Şirketlerin Yükümlülükleri”, <http://www.spk.gov.tr/indexcont.aspx?action=showpage&menuid=12&pid=0&subid=5>, (Erişim Tarihi: 17.07.2014).

Tavşancıl, E. ve A.E.Aslan. 2001. İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri, İstanbul: Epsilon Yayınları.

Yılmaz, F. ve E.Sarı. 2013. “Raporlama Döneminden (Bilanço Tarihinden) Sonraki Olayların Tms Açısından Değerlendirilmesi ve İMKB-100 Endeksindeki Şirketler Üzerinde Bir Araştırma”, III.International Conference on Luca Pacioli in Accounting History and III. Balkans and Middle East Countries Conference on Accounting and Accounting History, Türkiye, 19-22.06.2013.

Yükçü, S. ve Ş.Yaşar. 2013. “TMS 10 Raporlama Tarihinden (Bilanço Tarihinden) Sonraki Olaylar Standardına İlişkin Uygulamalar”, Mali Çözüm Dergisi, Ocak – Şubat.

www.kap.gov.tr

www.spk.gov.tr

EK 1: 2009-2013 YILLARI ARASINDA PAYLARI BORSADA DEVAMLILIK OLARAK İŞLEM GÖREN REEL SEKTÖR İŞLETMELERİ

ADANA ÇİMENTO	ÇELİK HALAT	İNDEKS	PINAR SÜT
ADEL KALEMCİLİK	ÇEMTAŞ	İNTEMA	PİMAŞ
AFM ULUSL.FİLM	ÇİMBETON	İPEK	PLASTİKKART
AFYON ÇİMENTO	ÇİMENTAŞ	İZMİR	REYSAŞ TAŞIMACILIK
AKÇANSA	ÇİMSA	İZOCAM	SANKO
AKENERJİ	DARDANEL	KAPLAMİN	SARUYSAN
AKIN TEKSTİL	DATAGATE	KARDEMİR	SASA
AKSA AKRİLİK KİMYA	DEMİSAŞ	KAREL	SELÇUK ECZA
AKSU	DENİZLİ	KARSAN	SELÇUK GIDA
ALARKOCARRIER	DENTAŞ	KARSU	SERVE
ALCATEL	DERİMOD		SİLVERLINE
ALKİM ALKALİ KİMYA	DESA	KARTONSAN	SODA
ALKİM KAĞIT	DEVA	KENT	SÖKTAŞ
ALTINYILDIZ MENSUCAT	DİTAŞ	KEREVİTAŞ	SÖNMEZ FİLAMANT
ALTINYUNUS ÇEŞME	DOĞAN BURDA	KLİMASAN	SÖNMEZ PAMUKLU
ANADOLU CAM SANAYİİ	DOĞAN GAZETECİLİK	KONFRUT	ŞEKER
ANADOLU EFES	DOĞUSAN BORU	KONYA ÇİMENTO	TAT
ANADOLUISUZU	DOĞUŞ OTO	KORDSA	TEK ART
ANEL TELEKOM.	DURAN DOĞAN	KOZA	TOFAŞ
ARÇELİK	DYO	KOZA ANADOLU	TRAKYA CAM
ARENA	ECZACIBAŞI	KRİSTAL	TUKAŞ
ARMADA	EGE ENDÜSTRİ	KÜTAHYA	TURCAS
ARSAN TEKS	EGE GÜBRE	LİNK	TURKCELL
ASELSAN	EGE PROFİL	LOGO	TÜPRAŞ
ASLAN ÇİMENTO	EGE SERAMİK	LÜKS	TÜRK DEMİRDÖKÜM
AVRASYA PETROL	EGEPLAST	MAKİNA TAKIM	TÜRK HAVAYOLLARI
AYEN	EMEK	MARDİN	TÜRK PYRSMİAN
AYGAZ	EMİNİŞ	MARMARİS ALTINYUNUS	TÜRK TELEKOMİNİKASYON

BAGFAŞ	ENKA	MARSHALL	TÜRK TRAKTÖR
BAK AMBALAJ	ERBOSAN	MENDERES TEKSTİL	TÜRK TUBORG
BANVİT	EREĞLİ	MERKO	UŞAK SERAMİK
BATIÇİM	ERSU	MERT GIDA	ÜLKER
BATISÖKE	ESCORT	METAL GAYRİMENKUL	ÜNYE
BİM	ESEM	METEMTUR	VAKKO
BİRKO	FAVORİ	MİGROS	VESTEL BEYAZ EŞYA
BİRLİK	FEDERAL	MİLPA	VESTEL ELEKTRONİK
BİSAŞ	FENİŞ	MONDİ	VİKİNG
BOLU ÇİMENTO	FORD	MUTLU	YATAŞ
BORUSAN	FRİGO	NET TURİZM	YEŞİL YAPI
BOSCH	GENTAŞ	NETAŞ	YÜNİSA
BOSSA	GERSAN	NUH	ZORLU
BOYNER	GOODYEAR	OLMUKSAN	
BRİSA	GÖLTAŞ	OMW	
BURÇELİK BURSA	GSD	OTOKAR	
BURÇELİK VANA	GÜBRE	PARK	
BURSA ÇİMENTO	HAZNEDAR	PARSAN	
CARREFOUR	HEKTAŞ	PENGUEN	
CCİ	HÜRRİYET	PETKİM	
COMPONENTA	İDAŞ	PETROKENT	
ÇELEBİ	İHLAS	PINAR ENTEGRE	

EK 2: RAPORLAMA DÖNEMİNDEN SONRAKİ OLAYLA- RA İLİŞKİN AÇIKLAMALARIN SINIFLANDIRILMASI

Açıklamanın Türü	Açıklamaya İlişkin Olay	Olayın İçeriği
Bağlı ortaklık, iştirak ve diğer ilişkili taraflara ilişkin açıklamalar	Bağlı ortaklık/ iştirak sermaye arttırımı	Bağlı ortaklık veya iştirakin sermaye artırımına katılım kararı alınması, katılım payı ve kararın gerçekleştirilmesi, sermaye avansı ödemesinin yapılması gibi açıklamalarda bulunulmuştur.
	İlişkili taraflarda teminat, kefalet, rehin, ipotek	Bağlı ortaklığın/iştirakin bankadaki kredisi için banka lehine ana ortaklık hisseleri üzerinde rehin verilmesi, banka kredisi için kefalet verilmesi, ana ortaklık lehine verilen ipotegün kaldırılması ve bağli ortaklığın ana ortaklığa kredi garantörlüğü gibi durumlar bu başlıkta incelenmektedir.
	İlişkili taraflardan alacaklar/ilişkili taraflara borçlar	Ortaklardan alacak tahsili, ortaklardan alacakların SPK tarafından yapılandırılması, şüpheli ve/veya diğer ticari alacakların işletme ortaklarının alacağından tahsili, grup ortaklarından alınan kredi vadesinin uzatılması, grup şirketinden hizmet alımı, iştiraktan temettü tahsili, ilişkili taraftan hizmet sağlama sözleşmesinin iptali, grup şirketine sermaye taahhüdünün yerine getirilmesi.
	İlişkili taraflara ilişkin açıklamalar	Müşterek yönetime tabi ortaklığın kredi alması, müşterek yönetime tabi ortaklığın kotasyondan çıkarılması, iştirak MODV alımı, bağli ortaklık ana sözleşme değişikliği, bağli ortaklık denetim komitesi, riskin erken teşhisi komitesi, kurumsal yönetim komitesi kurulma kararı, bağli ortaklık kayıtlı sermaye tavanının yükseltilmesi, iştirakin konu olduğu vergi incelemesi, bağli ortaklık genel kurul toplantısı, bağli ortaklık kredi alımı, bağli ortaklık sipariş/taahhüt alınması, bağli ortaklığın fonksiyonel para birimi değişikliği, bağli ortaklığın sigorta geliri tazmini, bağli ortaklığın dava sonucu faaliyetlerine devam etmesi, iştirak faaliyet kiralamasının sona ermesi, bağli ortaklığın gayrimenkulün satılması, bağli ortaklığın ihalenin sonuçlandırılmaması, bağli ortaklığın tahsil edilemeyen çeki.

Açıklamanın Türü	Açıklamaya İlişkin Olay	Olayın İçeriği
Bağlı ortaklık, iştirak ve diğer ilişkili taraflara ilişkin açıklamalar	İştirak/Bağlı ortaklık edinimi	Yeni bir bağlı ortaklık kurulması, franchise olarak faaliyet gösteren işletmelerin satın alınması, iştirak edinimi sırasında ortaya çıkan ödemelerin revize edilmesi için SPK'na başvurulması, revize edilen ödemelerin yapılması, bağlı ortaklık alımı için iyi niyet anlaşması imzalanması, dolaylı olarak bağlı ortaklığa iştirak etme.
	İştirak/bağlı ortaklık hisse artışı	Ana ortağın bağlı ortaklığa ait hisse alımı, bağlı ortaklığa ait payların alınmasına ve belirli süreyle satılmamasına karar verilmesi, ana ortağa ait hisse alımı, ana ortağın bağlı ortaklığa ait hisse alımını diğer ortaktan satın alması, bağlı ortaklıkta ana ortak olmak için ortak girişim anlaşması imzalanması.
	İştirak/bağlı ortaklık birleşmesi	Ana ortaklık altındaki iki bağlı ortaklığın birleşmesi, ana ortaklık altındaki iki iştirakin birleşmesi
	İştirak/bağlı ortaklık faaliyetlerinin durdurulması/ tasfiye/iflas	İştirak/bağlı ortaklık faaliyetlerinin durdurulması, tüzel kişiliğinin sona ermesi, tasfiyesi, kapatılması, iflası
	İştirak/bağlı ortaklık birleşmesi	Ana ortaklık altındaki iki bağlı ortaklığın birleşmesi, ana ortaklık altındaki iki iştirakin birleşmesi
	İştirak/bağlı ortaklık faaliyetlerinin durdurulması/ tasfiye/iflas	İştirak/bağlı ortaklık faaliyetlerinin durdurulması, tüzel kişiliğinin sona ermesi, tasfiyesi, kapatılması, iflası

Raporlama Döneminden Sonraki Olayların İncelenmesi: Payları Borsada İşlem Gören İşletmeler Üzerine Bir Çalışma

Açıklamanın Türü	Açıklamaya İlişkin Olay	Olayın İçeriği
İnsan kaynaklarına ilişkin açıklamalar	Kıdem tazminatı tavanı değişikliği	Bu açıklamayı yapan şirketlerin her yıl bu açıklamayı yapması dikkat edilmesi gereken bir sonuçtur. 31 Aralık 200x ve 1 Ocak 200(x+1) şeklinde dönemsonu ve dönembası kıdem tazminatı tavan rakamları verilerek değişikliğe yer verilmektedir.
	Toplu iş görüşmesi	İşletmenin üyesi bulunduğu sendikalarla toplu iş sözleşmesi müzakerelerine başlaması, bir sonraki müzakere tarihi, olumlu veya olumsuz sonuçlandırılması gibi detaylar bu başlık altında yer almaktadır.
	Üst yönetim	İşletmenin üst yönetiminde rol alan mali işlerden sorumlu icra müdürü, genel müdür, genel koordinatör gibi yöneticilerin veya yönetim kurulu üyelerinden başkan da dahil herhangi birinin görevinden ayrılması, vefatı gibi nedenlerle değişiklikler BTS gerçekleştiğinde bu başlıkta yer almaktadır.
	İnsan Kaynakları	İşveren tarafından gerçekleştirilen çalışanlara ücretsiz izin verilmesi, personel sayısının azaltılması, toplu iş akdi feshi ve çalışanlar tarafından gerçekleştirilen grev, lokavt gibi faaliyetler bu başlık altında incelenmektedir.
Menkul kıymetler ile ilgili açıklamalar	Tahvil	İşletmelerin tahvil ihracı için karar alması, SPK'ya başvuruda bulunması, ihracı gerçekleştirme aşamaları, ihraç edilen tahvil faizine ilişkin oranın kesinleşmesi ilgili başlıkta yer almaktadır.
	Türev ürün	Satış opsiyonu devri, satma hakkı opsiyonu alımı gibi türev ürünlere ilişkin açıklamalar yer almaktadır.
	Borsa	Payların borsa kotuna alınması, uluslar arası borsa kotasyonundan çıkması, gözaltı pazarına alınması, uluslararası derecelendirme kuruluşlarının notları
	Menkul kıymet	Menkul kıymet geri alımı, hisse alım iptali.

Açıklamanın Türü	Açıklamaya İlişkin Olay	Olayın İçeriği
Menkul kıymetler ile ilgili açıklamalar	Hisse satışı	Hisse satışı için ön teklif toplama, hisse satışının gerçekleşmesi, İştirak/bağlı ortaklık halka arz, bağlı ortaklığın satılması, herhangi bir birleşme veya bölünme işlemi gerçekleşmeden grubun ana ortağının hisselerinin tamamını veya bir bölümünü satması, iştirak hisse satışı, iştirak hisse satış kararı, kamuya ait ihale usulü hisse satışıyla özelleştirmenin gerçekleştirilmesi, özelleştirme işlemlerinin devam etmesi, ilişkili taraflar arası (grup şirketleri) hisse satışı, ortaklar arasında hisse satış görüşmelerinin devam etmesi, ana ortağın paylarının halka arzı, hisse satışı ve ticari ortaklık için görüşmelere başlanması, bağlı ortaklığın ana ortaklığa satılması, bağlı ortaklığa ait hisselerin satışının ertelenmesi.
	Sermaye artırımı	Sermayenin nakden artırılması için halka arz, çıkarılmış sermayenin emisyon primli tahsisli olarak artırılması, halka açık anonim ortaklıkların fon çıkışı gerektirmeyen sermaye azaltma ve eş anlı olarak sermaye artırımı işlemleri, sermaye artırımında ana ortaktan alınan sermaye avansının kullanılması.
	Kayıtlı sermaye sistemi	Kayıtlı sermaye sistemine geçiş, kayıtlı sermaye tavanının yükseltilmesi veya değiştirilmemesi için SPK'na yapılan başvuru gibi açıklamaları içerir. Kayıtlı sermaye tavanı için izin verilen 5 yıllık sürenin dolması nedeniyle tavanın artırılması, belirlenmesi için yönetim kurulunda karar alınması, kararın genel kurula sunulması veya kararın uygulanması gibi aşamaların birini veya tamamını içeren açıklamalar yer almaktadır.

Raporlama Döneminden Sonraki Olayların İncelenmesi: Payları Borsada İşlem Gören İşletmeler Üzerine Bir Çalışma

Açıklamanın Türü	Açıklamaya İlişkin Olay	Olayın İçeriği
Birleşme-Bölünme ile ilgili açıklamalar	Birleşme	Devir alma yoluyla birleşme kararı, kararın gerçekleşmesi, birleşmenin durdurulması için SPK başvurusu, yeni kurulan bir şirkete ortak olmak, bağlı ortaklığın külli devralınması
	Bölünme	Kısmi bölünme ve yavru şirket kurmak yoluyla bölünmenin gerçekleşmesi, bir faaliyet alanına odaklanmak amacıyla başka bir faaliyet alanına hizmet eden işyerinin devri, kısmi bölünme kararı alınması, kısmi bölünmenin genel kurulca onaylanması
Finansal tabloların onaylanması ve yayımlanması ile ilgili açıklamalar	Finansal tabloların onaylanması	Finansal tabloların onay tarihi, onaylama mekanizması, değiştirme mekanizması birçok finansal tabloda farklı şekillerde yer almaktadır. Bazı işletmeler finansal tabloların onaylanma tarihini bilançolarının altında yayınlamakta, imzalayan, onaylayan ve değiştirme yetkisi bulunan kişi veya kurulları da burada açıklamaktadır. Bazı işletmeler ise Finansal Tabloların Sunuluşu dipnotu altında aynı bilgileri açıklamaktadır. Ancak bazı şirketler Bilanço Tarihinden Sonraki Olaylar dipnotu altında hususa ilişkin açıklamayı yapmaktadır. Bu açıklamayı BTSO dipnotu altında yapan işletmelerin açıklamayı her yıl yapması oldukça sık karşılaşılan bir durumdur.
	Sorumluluk beyanı	SPK'nın Seri:11 No:29 Tebliği 3. Bölüm 9.maddesi gereğince yönetim kurulu üyelerinin sorumluluk beyanını imzaladığı tarih ve imzalayan üyelerin isimleri bu dipnotlarda açıklanmaktadır.
	Finansal tabloların yayımlanması	Finansal tabloların yeniden düzenlenmesi kararı için işletmeye SPK tarafından ek süre tanınması, işletmenin finansal tabloların yayımlanması için SPK'dan ek süre talebinde bulunması

Açıklamanın Türü	Açıklamaya İlişkin Olay	Olayın İçeriği
Yatırımlara ilişkin açıklamalar	Yatırım indirimi	Yatırım indirimi teşvik belgesi alınması, teşviğin kapsamı ve süresi, sürenin uzatılması, belgenin kapatılması, yatırım indirimi hakkında Türkiye'deki kanun değişiklikleri ve bu değişikliklere ilişkin vergi etkisi bu indirimden yararlanan işletmeler tarafından BTSO dipnotunda gösterilmektedir.
	Yatırımlara ilişkin fizibilite çalışmaları	Çalışmaların sona erdirilerek yatırımdan vazgeçilmesi, due diligence yaptırmak, yatırım öncesi mali ve teknik ön inceleme çalışmalarının gerçekleştirilmesi.
Varlıklara ilişkin açıklamalar	Maddi Duran Varlık/Gayrimenkul	Maddi duran varlık grubunda izlenen arsa, arazi, bina, taşıt, makine ve cihazlar ve yatırım amaçlı gayrimenkullerin alımı, satımı, devri, elden çıkarılması ve bu hususlara ilişkin kararlar bu başlık altında açıklanmaktadır. Örneğin enerji sektöründe faaliyet gösteren bir işletmenin satın aldığı rüzgar türbinleri maddi duran varlıklar içinde aktifleştirilmektedir. Bunun yanı sıra yapılmakta olan yatırımların sonlanması sonucu maddi duran varlıklar hesaplarına aktarımı ile ilgili açıklamalar da bu başlık altında incelenmektedir.
	Değerleme	Satışı planlanan veya ipotek karşılığı edinilen gayrimenkulleri değerlendirme, sigorta tazmin değerlendirme, marka değerlendirme, varlık değerlendirme, muhasebe politikalarında değişiklik nedeniyle varlıkların değerlendirilmesi, değer düşüklüğü tespit edilmesi, mamul envanteri, aktiflerin sigorta değerleri.
	Maddi Olmayan Duran Varlık	Lisans veya ruhsat alımı, süre uzatımı, işletme hakkının alımı.

Raporlama Döneminden Sonraki Olayların İncelenmesi: Payları Borsada İşlem Gören İşletmeler Üzerine Bir Çalışma

Açıklamanın Türü	Açıklamaya İlişkin Olay	Olayın İçeriği
Faaliyetlere yönelik stratejik kararlara ilişkin açıklamalar	Adres değişikliği	İşletmenin genel müdürlük binası, merkezi, üretim tesisleri, serbest bölge faaliyet alanı değişikliklere uğradığında yeni adres ile birlikte değişikliğe yer verilmektedir.
	Şube	İşletmelerin yurtiçinde veya yurtdışında şube açılışı ve kapanışı işlemleri bu başlıkta yer almaktadır. Açılışı kesinleşen ve planlanan şubeler ile şube açma nedenleri ile birlikte açıklanmaktadır.
	Faaliyetlerin durdurulması	İşletmelerin elden çıkardığı veya satış amaçlı elde tutularak sınıflandırılan bir ana iş kolu veya coğrafi bölgesine ilişkin açıklamaları kapsar.
	Ticaret ünvanı değişikliği	Unvan değişikliği için SPK'na müracaat edilmesi, yönetim kurulu kararına istinaden değiştirme kararının alınması ve gerçekleştirilmesi işlemleri ile ilgili gerekli açıklamaları kapsar.
	Stratejik kararlar	Faaliyetlerin genişletilmesi, yeni faaliyet alanına girilmesi, üretim kapasitesini artırma, fabrikaların tek çatıda toplanması, bayilere doğrudan dağıtım karar verilmesi gibi büyüme stratejilerinin yanı sıra durdurulan üretime yeniden başlanması, danışmanlık hizmeti alma kararı, Kurumsal Kaynak Planlaması'na geçme ve sistemi sürdürme kararı, denetim firması değişikliği, işletmenin geleceği için kapsamlı bir yol haritası çizilmesine karar verilmesi, bazı faaliyetlerin taşeronla devredilmesi, konsorsiyum oluşturulması, iş ortaklığı sözleşmesi imzalanması, işbirliği için niyet mektubu imzalanması, ortak girişim sözleşmesi imzalanması işletme düzeyinde stratejik kararlara da yer verilmektedir.

Açıklamanın Türü	Açıklamaya İlişkin Olay	Olayın İçeriği
Doğal afetlere ilişkin açıklamalar	Doğal afet	Tesiste yangın çıkması, yangın sonucu stokların zarara uğraması, sigorta şirketi zarar tazmin ödemesi.
Kur değişimine ilişkin açıklamalar	Döviz kuru	Bilanço tarihinde, yayınlanma tarihinde, bilanço tarihinden yayınlanma tarihine kadar oluşan kur etkisi, bilanço tarihinde ve yayınlanma tarihinde oluşan döviz kurları, bilanço tarihinden sonra imzalanan sözleşmelerin yabancı para cinsinden değerleri gibi bilgiler verilmektedir.
Genel kurul toplantı kararlarına ilişkin açıklamalar	Olağan/Olağanüstü Genel Kurul toplantı kararları	Toplantı kararlarının belirtilmesi, toplantı tarihinin ve yerinin belirtilmesi.
Kar dağıtımına ilişkin açıklamalar	Kar dağıtımı	Kar dağıtım politikası değişikliği, SPK'nun kar dağıtımına ilişkin yaptığı değişiklik, genel kurul onayına sunulacak kar dağıtım teklifi, kar dağıtım yapmama kararı gibi olaylar bu başlık altında açıklanmaktadır.

Raporlama Döneminden Sonraki Olayların İncelenmesi: Payları Borsada İşlem Gören İşletmeler Üzerine Bir Çalışma

Açıklamanın Türü	Açıklamaya İlişkin Olay	Olayın İçeriği
Sözleşmelere ilişkin açıklamalar	Ana sözleşme değişikliği	Bir tek madde değişikliği yapılabildiği gibi birden fazla madde değişikliği ile de karşılaşılmaktadır. Bu başlık altında madde değişikliği kararı alınmış, SPK'na izin için başvuruda bulunulmuş, genel kurul onayına sunulmuş gibi çeşitli aşamala bulunmaktadır. Madde değişiklik nedenleri ise sermaye rakamındaki değişiklik olması, kayıtlı sermaye tavanında değişiklik olmaması, faaliyet amaç ve konusunun değişmesi, mevzuata uyumlu hale gelmesi, yönetim kurulu üyelerinin değişikliği, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluklarının değişikliği vb. olarak sıralanabilir.
	İhale	İşletmelerin çeşitli ihalelere katılma kararı alınması, teklif verilmesi, kazanılması aşamaları dipnotlarda yer almaktadır.
	Finansal kiralama/ Faaliyet kiralaması/ Kira sözleşmesi	Sona eren kira sözleşmesi nedeniyle fabrika ve ofis binalarına ilişkin kira sözleşmesinin yıllara isabet eden kira bedelleri belirlenerek imzalanması, yönetim kurulu kararı ile ihtiyaca yönelik makine ve ekipmanların finansal kiralama sözleşmesi imzalanması, faaliyet kiralaması yoluyla kiralanan fabrika binasının finansal kiralama yöntemiyle satın alınması.
	Ekonomik açıdan dezavantajlı hale gelen sözleşmeler	Sözleşmeden beklenen ticari avantajların ortadan kalkması nedeniyle fesih edilmesi.
	Sipariş/taahhüt	Satış sözleşmesinin imzalanması, projenin ifası için Tübitak desteği onayının alınması.

Açıklamanın Türü	Açıklamaya İlişkin Olay	Olayın İçeriği
Kurumsal yönetime ilişkin açıklamalar	Kurumsal Yönetim	Riskin erken teşhisi komitesinin kurulması, denetim komitesi kurulması, kurumsal yönetim komitesi kurulma kararı, kurumsal yönetim uyum derecelendirme notunun belirlenmesi, kurumsal yönetim uyum derecelendirme notunun yükselmesi.
Muhasebe politikalarına ilişkin açıklamalar	Muhasebe politikaları	Resmi kurum kararıyla net satış hizmet bedeli hesaplamasının değişmesi, tam konsolidasyon yönteminden oransal konsolidasyon yöntemine geçiş, fonksiyonel para birimi değişikliği.
Mevzuata ilişkin açıklamalar	Mevzuat	İşletmelerin mevzuata uyum sağlama için aşağıdaki konularda yaptığı değişiklikleri kapsar; vergi affı, vergi kanunlarında değişiklik sonucu karşılık ayrılması, kamu borçlarının yeniden yapılandırılması, kamuyu aydınlatma platformu elektronik yönetim prosedürlerine uyum için kullanıcı ve yönetici belirleme, resmi makamlar ile mevzuat değişikliği hakkındaki yazışmalar.
Davalara ilişkin açıklamalar	Kamu Soruşturması/ inceleme	Rekabet Kurumu, SPK, Maliye Bakanlığı Vergi Denetim Kurulu gibi kurum ve kurullar tarafından soruşturma veya inceleme başlatılması, soruşturmanın veya incelemenin devam etmesi, süreç devam ederken işletmeden belge istenmesi gibi aşamalar hakkında açıklamalar yapılmıştır.
	Açılan dava	Alacaklılar tarafından başlatılan hukuki talepler.
	Sonuçlanan dava	Danıştay'ın yürütmeyi durdurma kararı, ikinci duruşma sonunda dava kabulü ve ihalenin feshi kararının alınması, iflas erteleme davasının işletme lehine sonuçlanması, İdare Mahkemesi yürütmeyi durdurma kararının alınması.
	Vergi cezası	Vergi cezasının tarihi, tahakkuku, ihbarnamenin alınması, ödeme emrinin tebliği ve ödemenin yapılması aşamaları bu başlık altında açıklanmaktadır.